

Polscy Producenci Materiału Biologicznego:

Łowicz, dnia 23 lipca 2021 r.

1. Małopolskie Centrum Biotechniki Sp. z o.o.
z siedzibą w Krasnem
2. Wielkopolskie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt w Poznaniu
z siedzibą w Tulcach Sp. z o.o.
3. Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt Sp. z o.o.
z siedzibą w Łowiczu
4. Insefarm Sp. z o.o. z siedzibą w Śmiłowie
5. P.P.H.U. MAXYGEN Export – Import Sylwia Dudek z siedzibą w Andrzejowie
6. Choice Genetics Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Lesznie
7. Stacja Hodowli i Unasieniania Zwierząt Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy
8. Stacja Unasieniania Loch Wet-Rol Stanisław Pędziwiatr z siedzibą w Górcie Stogniowskiej

Adres do korespondencji: Insefarm Sp. z o.o. Śmiłowo, ul. Zelgniewska 6, 64-810 Kaczory

Pan Grzegorz Puda

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

ul. Wspólna 30

00 – 930 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze!

W związku ze zdecydowanym pogarszaniem się sytuacji w zakresie występowania na terenie Polski Afrykańskiego Pomoru Świń, zjednoczona branża krajowych producentów materiału biologicznego apeluje do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o pilne opracowanie kompleksowego programu działań dla ochrony krajowego materiału biologicznego – nasienia knurów, interesów polskich gospodarstw rolnych prowadzących hodowlę trzody chlewnej i zakładów przetwórstwa mięsnego zapewniających tysiące miejsc pracy, poprzez podjęcie działań legislacyjnych mających na celu:

- 1. umożliwienie nadania centrom pozyskiwania nasienia knurów statusu zakładu odizolowanego¹**

oraz

- 2. opracowanie rozwiązań prawnych umożliwiających funkcjonowanie i sprzedaż nasienia wyprodukowanego w centrach pozyskiwania nasienia zlokalizowanych w strefach objętych ograniczeniami zarówno II jak i III².**

Dynamiczny rozwój sytuacji związanej z agresją wirusa ASF i ustanawianiem na terytorium Polski coraz to nowych obszarów objętych ograniczeniami I, II i III, wobec braku jasnych rozwiązań prawa krajowego umożliwiających działanie producentom materiału biologicznego zlokalizowanym w strefach różowej i czerwonej, może w niedalekiej przyszłości doprowadzić do załamania rynku produkcji świń w Polsce i zamknięcia wysokospecjalistycznych firm zajmujących się pozyskiwaniem nasienia knurów jak również

¹ zgodnie z przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającego i uchylającego niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz.U.UE.L.2016.84.1 z dnia 2016.03.31),

² zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2021/605 z dnia 7 kwietnia 2021 r. Ustanawiającym szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz.U.UE.L.2021.129.1 z dnia 2021.04.15).

całego łańcucha trzody chlewnej. Spośród licznych konsekwencji tego stanu należy szczególną uwagę zwrócić na napływ materiału biologicznego z krajów Europy Zachodniej, który spowoduje utratę miejsc pracy przez wykwalifikowanych pracowników centrów pozyskiwania nasienia, ale także odbije się na całej branży trzody chlewnej, co może doprowadzić do wzrostu cen wieprzowiny, a w konsekwencji narastania niezadowolenia społecznego.

Nie możemy wykluczyć, że w obliczu gwałtownego rozprzestrzeniania się wirusa ASF w Polsce, w niedalekiej przyszłości większość zakładów zajmujących się pozyskiwaniem nasienia knurów znajdzie się w strefie objętej ograniczeniami III, co na gruncie obowiązujących przepisów prawnych w zasadzie uniemożliwi im działanie.

Należy podkreślić, że w przeciwieństwie do standardowych gospodarstw rolnych, jako podmioty ściśle wyspecjalizowane, nie posiadamy uzupełniających źródeł dochodu, które umożliwiają przetrwanie złej koniunktury w jednej branży. Ponadto, ze względu na ograniczony względami zdrowej konkurencji rynkowej potencjał produkcyjny każdego z centrów pozyskiwania nasienia, nie jest możliwe, aby pozostałe centra wypełniły lukę jaka wytworzy się w przypadku likwidacji jednego, a szczególnie kilku konkurencyjnych ośrodków.

Dystrybucja materiału biologicznego pozyskiwanego przez krajowe centra pokrywa teren całej Polski i ma ogromne znaczenie dla ciągłości rozrodu, hodowli, ale też prowadzenia działalności gospodarczej dającej zatrudnienie wielu wykwalifikowanym pracownikom – specjalistom z zakresu biotechnologii i rozrodu trzody chlewnej. Zespoły ludzi o tak unikalnych kompetencjach kształci się i buduje latami. Ich ewentualne przejście przez zagraniczne centra będzie oznaczało drenaż intelektualny, który doprowadzi do wieloletniej zapaści polskiego sektora pozyskiwania materiału biologicznego.-

Jednym z głównych zadań centrów pozyskiwania nasienia knurów jest realizacja założeń polskich programów hodowlanych, które określają zasady prac dotyczących doskonalenia genetycznego knurów w stadach hodowlanych i dotyczą następujących ras świń: wielka biała polska, polska biała zwisłoucha, puławska, duroc, pietrain i hampshire. Prace te mają na celu doskonalenie genetyczne czystych ras oraz produkcję materiału hodowlanego, zarówno czystorasowego, jak i mieszańcowego. Zadania te realizowane są pod nadzorem Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”. Wieloletnie doświadczenia specjalistów branży oraz wypracowane w toku pracy procedury pozwalają nam na osiąganie postępu hodowlanego poprzez ostrą selekcję i odpowiedni dobór rozplodników, a także możliwość szybkiego rozprzestrzeniania w wybranej populacji pożądanych cech osobników wybitnych. Systematyczne prace nad doskonaleniem genotypu i fenotypu zwierząt oraz stały nadzór weterynaryjny nad knurami pozwalają na szybką eliminację ze stada osobników o obniżonej wartości reprodukcyjnej i zdrowotnej oraz eliminowanie chorób rozprzestrzeniających się drogą płciową. **Bez kontynuacji tej współpracy realizacja programów hodowlanych będzie zagrożona,** a w konsekwencji wymienione rasy świń (nikt poza krajowymi centrami nie posiada odpowiedniej puli genów) zostaną przekrzyżowane obcym rasowo materiałem, co de facto oznaczać będzie nieodwracalną utratę puli niepowtarzalnych i niemożliwych do odtworzenia genów.

W roku 2020 wprowadziliśmy do obrotu 2 636 100 porcji nasienia knurów (RRW), z tego ponad połowa pochodziła od polskich ras. W roku 2021 z uwagi na ASF obserwujemy tendencję spadkową w sprzedaży, która bez podjęcia konkretnych działań będzie się tylko pogłębiać.

Poniżej przedstawiamy tabelę, z której wynika, jak duży jest udział naszych centrów pozyskiwania nasienia w procesie unasieniania loch (89,85%) i jaki mają one wpływ na cały krajowy rozród świń.

SPRZEDAŻ NASIENIA PRZEZ STACJE PRODUKCJI NASIENIA W 2020 I UDZIAŁ W INSEMINACJI LOCH W POLSCE - ŁĄCZNIE										
Liczba cykli w Polsce	Liczba loch grudzień 2020 r GUS	% inseminacji w Polsce	Liczba loch, która może być poddana inseminacji biorąc pod uwagę % inseminacji loch w Polsce	Liczba miotów w roku	Tyle jest do obsługi cykli w roku	Liczba sprzedanych porcji 2020r. przez wszystkie stacje	średnia liczba porcji na jeden cykl	Liczba obsłużonych cykli produkcyjnych w roku przez stacje	Udział wszystkich stacji biorąc pod uwagę % inseminacji loch w Polsce	Udział stacji w odniesieniu do wszystkich cykli w Polsce
1 629 934	814 967	60%	488 980	2,4	1 173 552	2 636 100	2,5	1 054 440	89,85	64,69

* Podstawa to pogłowie loch, 60% inseminacji, częstotliwość oproszeń krajowa = 2, częstotliwość oproszeń u świń inseminowanych = 2,4, liczba porcji na cykl 2,5.

Uniemożliwienie centrom pozyskiwania nasienia knurów sprzedaży materiału biologicznego spowoduje liczne problemy dla całej branży trzody chlewnej, które dotkną w znaczącym stopniu duże przedsiębiorstwa, ale dla ferm, jak i rodzinnych gospodarstw rolnych mogą stać się niemożliwą do pokonania barierą, ponieważ nie będą miały one skąd brać nasienia, co w krótkim czasie może wymusić zamknięcie produkcji lub przekwalifikowanie się na tucz w cyklu otwartym. Fermy nie będą w stanie wdrożyć samodzielnej produkcji nasienia, ponieważ nie mają wykwalifikowanego personelu oraz specjalistycznego sprzętu pozwalającego na utrzymanie wysokiego poziomu skuteczności inseminacji, a także kontaktów umożliwiających zakup knurów o wysokim potencjale genetycznym. W przypadku rodzinnych gospodarstw rozwiązanie takiego w ogóle nie bierze się pod uwagę, ponieważ byłoby ono nieracjonalne produkcyjnie i ekonomicznie, a zabójcze dla zmienności genetycznej pogłowia. Przerwanie ciągłości cyklu produkcyjnego, który nie przewiduje opóźnień będzie skutkowało ogromnymi stratami finansowymi i zamykaniem kolejnych ferm.

Pilne opracowanie przepisów prawnych zabezpieczających ciągłość pozyskiwania materiału biologicznego przez krajowe centra w uwarunkowaniach ASF, to warunek sine qua non obrony całego polskiego sektora trzody chlewnej i przetwórstwa mięsnego przed negatywnymi oraz nieodwracalnymi skutkami ekonomicznymi.

Jak już wspomniano wyżej, centra pozyskiwania nasienia nie są typowymi gospodarstwami rolnymi. Postrzegamy nasze centra jako jeden z elementów walki z wirusem ASF a nie element stwarzający zagrożenie. Pragniemy podkreślić, że centra znajdują się pod ciągłym nadzorem Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej. Regularne badania utrzymywanych zwierząt narzucone przez odpowiednie rozporządzenia i egzekwowane przez powiatowych lekarzy weterynarii oraz stałe szkolenie personelu i wdrożenie szczególnie rygorystycznych, ponadstandardowych procedur bioasekuracji sprawia, że centra produkcji nasienia stały się swoistymi twierdzami minimalizującymi możliwość zakażenia wirusem ASF. Warto też podkreślić, że ścieżki dystrybucyjne materiału biologicznego i zwierząt są zawsze jednokierunkowe, co zabezpiecza centrum pozyskiwania nasienia przed zwrotnym transferem wirusa z ferm, a tym samym zabezpiecza fermy – klientów, ponieważ materiał biologiczny z centrum ma najwyższy status bezpieczeństwa mikrobiologicznego.

Z uwagi na wskazane wyżej argumenty, a w szczególności kluczową rolę jaką odgrywają centra pozyskiwania nasienia knurów w całym procesie krajowej hodowli trzody chlewnej, wnosimy o uwzględnienie wniosków przedstawionych w petitum niniejszego pisma i podjęcie stosownych działań legislacyjnych.

Chcielibyśmy podkreślić, że nasze postulaty znajdują oparcie w obowiązującym od 21 kwietnia 2021 r. nowym prawodawstwie Unii Europejskiej w zakresie zdrowia zwierząt, które dopuszcza możliwość przyznawania przez właściwy organ państwa członkowskiego – w uzasadnionych przypadkach i w razie konieczności, po ustanowieniu dodatkowych gwarancji – odstępstw od niektórych środków zwalczania chorób, w sytuacjach, gdy zastosowanie środków ogólnych mogłoby wywołać niepożądane i nieproporcjonalne skutki. Takie odstępstwa – w szczególności nieustanawiania obszaru objętego ograniczeniami, mogą być przyznawane w odniesieniu do zakładów odizolowanych.

Ze swojej strony deklarujemy ciągłe podnoszenie zabezpieczeń bioasekuracyjnych w celu zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania naszych zakładów jako stref wolnych od ASF oraz gotowość naszych ekspertów posiadających praktyczną, specjalistyczną wiedzę z zakresu funkcjonowania centrów pozyskiwania nasienia knurów i rynku trzody chlewnej do pomocy w opracowaniu nowych rozwiązań.

Nieuwzględnienie ww. postulatów, w przypadku objęcia podmiotów produkujących nasienie knurów strefami II i III, może doprowadzić do załamania rozrodu w gospodarstwach współpracujących z centrami, a w konsekwencji do zaprzestania produkcji świń w cyklu zamkniętym i pogłębienia kryzysu w branży. Konieczność powrotu do krycia naturalnego spowoduje radykalne obniżenie wskaźnika selekcji knurów (liczba niezbędnych knurów będzie dużo wyższa niż obecnie), co szybko spowoduje pogorszenie średniego potencjału genetycznego polskich stad. Odbije się to na wskaźnikach reprodukcyjnych gospodarstw, a także statusie zdrowotnym, ponieważ prawdopodobieństwo transferu chorób zakaźnych jest przy kryciu naturalnym nieporównywalnie większe niż podczas inseminacji. Brak zakupów przez centra w gospodarstwach zarodowych najcenniejszych knurów, spowoduje poważne problemy ekonomiczne tych gospodarstw, a w szerszej perspektywie fiasko wieloletniej polskiej pracy hodowlanej i powstanie poważnej luki na krajowym rynku genetycznym. To wszystko w krótkim czasie doprowadzi do pogłębienia problemu opanowania rynku trzody chlewnej przez importerów warchlaków do tuczu otwartego.

Uwzględnienie naszego wniosku na szczeblu tworzonych przepisów krajowych nie spowoduje naruszania przepisów unijnych, a może stać się częścią strategii MRiRW w walce z ASF i ochroną polskiego sektora trzody chlewnej.

Z wyrazami szacunku

Załączniki:

- Rysunek graficzny – proces technologiczny produkcji nasienia knurów.

Do wiadomości:

1. Rada do spraw Wsi i Rolnictwa przy Prezydencie RP (Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ul. Wiejska 10, 00-902 Warszawa),
2. Krajowy Związek Pracodawców – Producentów Trzody Chlewnej (ul. Chałubińskiego 8 lok. 22.52A, 00 – 613 Warszawa),
3. Główny Inspektorat Weterynarii (ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa),
4. Sejmowa Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Kancelaria Sejmu ul. Wiejska 4/6/8, 00-902 Warszawa),
5. Senacka Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Kancelaria Senatu ul. Wiejska 6/8, 00-902 Warszawa),
6. Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POL SUS” (ul. Ryżowa 90, 02-495 Warszawa),
7. Krajowa Rada Izb Rolniczych (ul. Żurawia 24 lok. 15, 00-515 Warszawa),

8. Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt (ul. Sokołowska 3, 01-142 Warszawa).